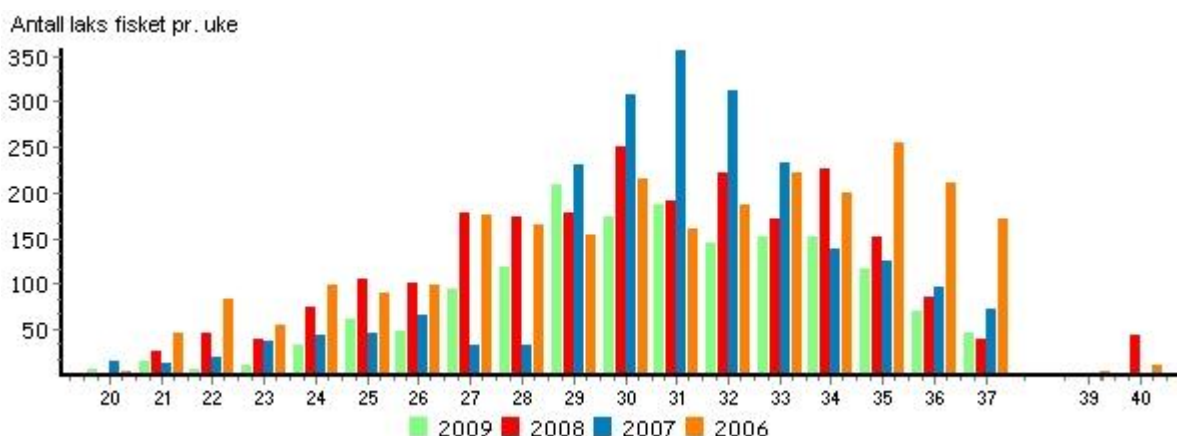

Oppsummering av fangstene i Lågen 2009

Til sammen 66 rapporteringsenheter har rapportert om fangst. Det er rapportert fangst for 3 drivgarnsfiskerier, 22 flåtefisker, to teiner, en gip og ett mælkast. Når vi nå har satt strek for rapporteringen, mangler vi fortsatt rapport fra ett flåtefiske og i hvert fall 2 sportsfiskevald hvor vi vet det er tatt fisk. I tillegg melder noen sportsfiskevald at de ikke har fått inn fangstrapporter fra enkeltfiskere de vet har fanget fisk. Vi anslår manglende rapportering til maksimalt å utgjøre 200-400 kg. Det er videre ikke meldt om fangster i Hagnesvassdraget.

Det er til sammen registrert fanget 8200 kg laks fordelt på 1686 fisk. Dette gir en gjennomsnittsvekt på 4,86 kilo. Fangsten er fordelt på 373 smålaks (under 3 kilo), 963 mellomlaks (3-6,9 kilo) og 350 storlaks (7 kilo og større). Av disse er 22 laks på til sammen 140 kilo gjenutsatt. Dette representerer således 1,3% regnet etter antall.

Største laks på 18,5 kilo ble fanget i Fosserødteina 23. august. Største laks fanget på stang ble tatt i Kjærrahølen og var 16,7 kilo. Største laks tatt på flue var 15,5 kilo og ble fanget på Hvarnes grunneierlags område.

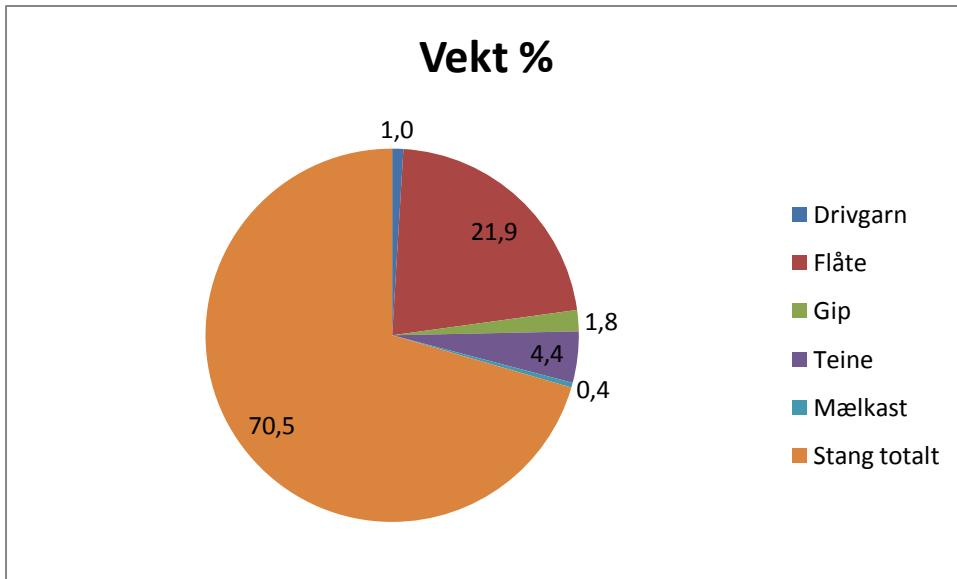

Figur 1. Antall laks fanget i Lågen pr uke for sesongene 2006-2009.

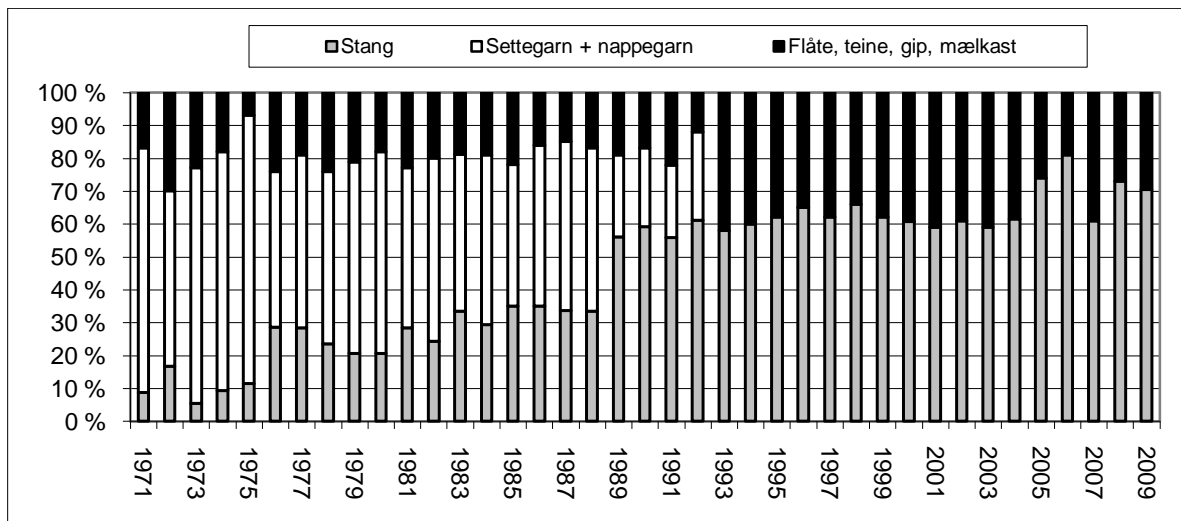
Fangstene har en rimelig standard fordeling gjennom sesongen med største fangster i ukene 29-31 (figur 1).

Stangfangstene utgjorde 70,5 % regnet etter vekt (figur 2). Kulturhistoriske fangstinnretninger stod dermed for 29,5% av fangstene. Av disse var det flåtene som tok mest til sammen med 21,9 % av totalfangstene. De utgjorde da også flest antallsmessig. Av flåtene som har rapportert fangst, er gjennomsnittlig fangst 17 laks á 81,5 kilo for hele sesongen. Fordelingen mellom stang og kulturhistoriske redskaper er omtrent den samme som den har vært de siste årene (figur 3).

Fordelingen regnet etter antall laks var omtrent den samme med 71,3 % tatt på stang. Det betyr altså at gjennomsnittsvekten var omtrent de samme både for stangfisket og det øvrige fisket.

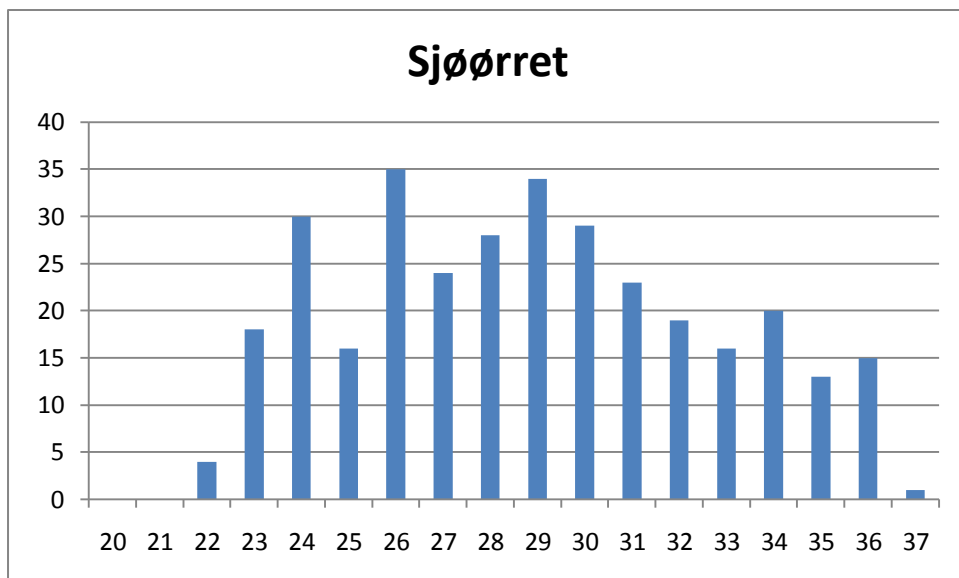

Figur 2. %- vis fordeling av fangster på de ulike redskapstypene regnet etter vekt for sesongen 2009 i Lågen.

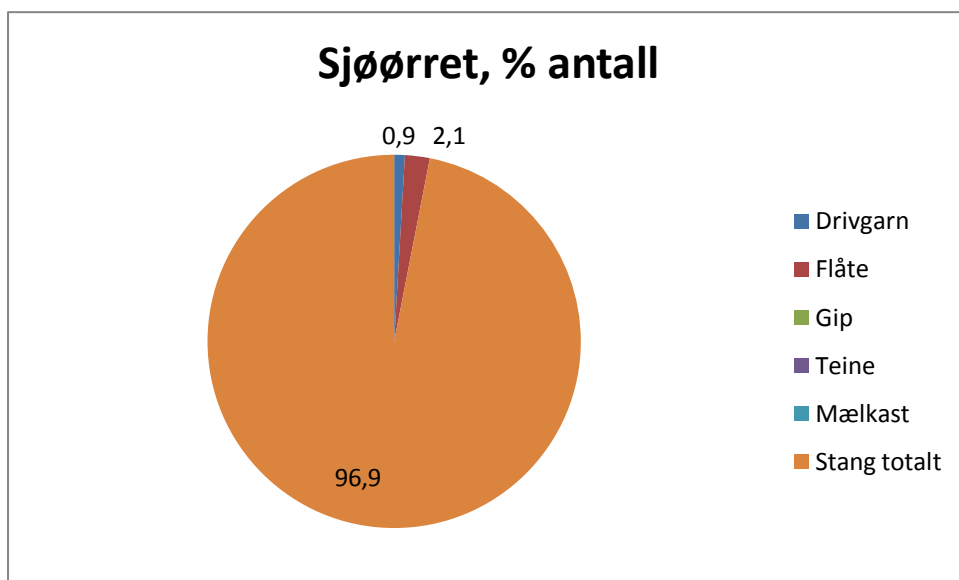

Figur 3. Fordeling av fangster på stang og øvrige redskaper i Lågen i perioden 1971-2009 i vekt-%.

Av sjøørret er det fanget 325 fisk på til sammen 363 kilo. Det gir en gjennomsnittsvekt på 1,1 kilo. Av disse er 31 fisk, anslått til 27 kilo, gjenutsatt. Den største sjøørreten som ble fanget var på 6 kilo. De beste ukene for sjøøretfangst kom litt tidligere enn for laksen. Mest sjøørret ble det fanget i ukene 24, 26 og 29 (figur 4). Det aller meste av sjøørreten er fanget på stang (97%) (figur 5).

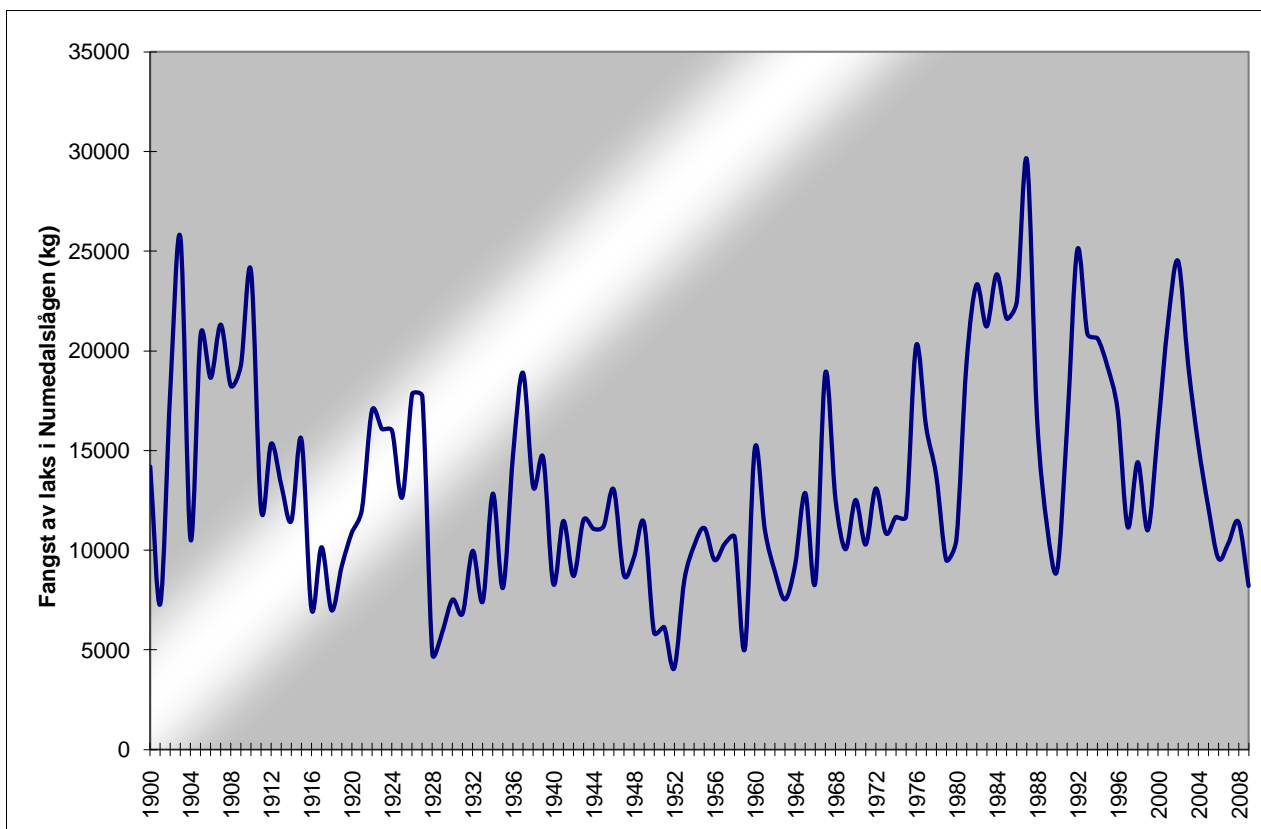

Figur 4. Antall sjørørret fanget i Lågen fordelt på uker gjennom sesongen 2009.

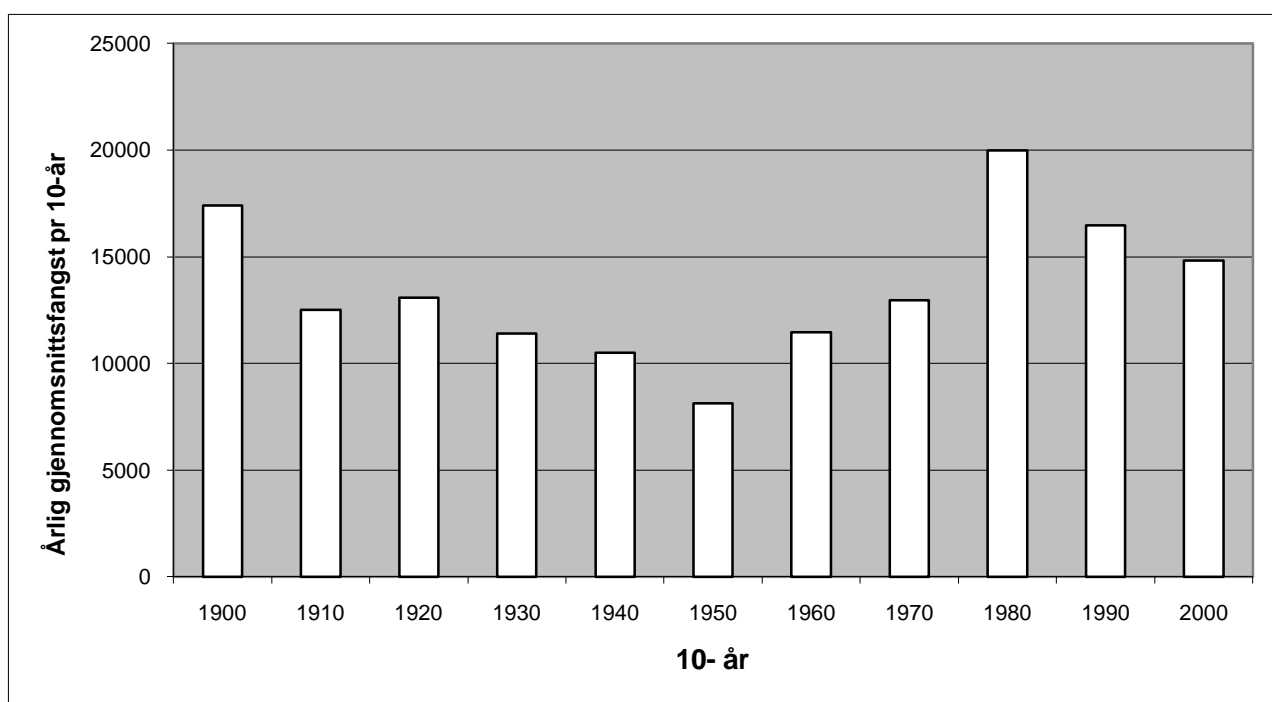

Figur 5. Fordeling av antall sjørørret fanget på de ulike redskapene for sesongen 2009.

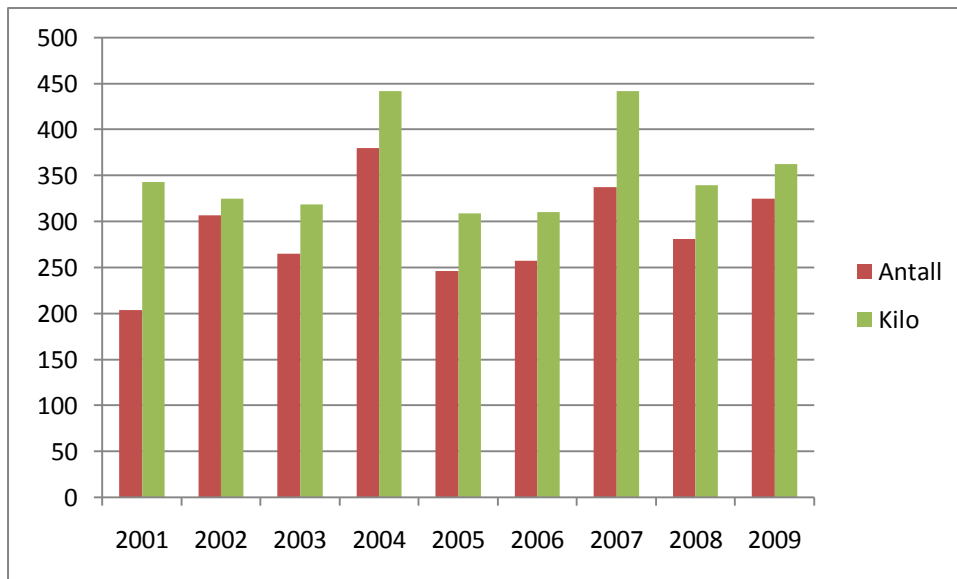
Årets innrapporterte fangster av laks det laveste som er registrert siden 1959 (figur 6). Siden år 1900 er det bare registrert 12 år med lavere fangster. Hvis vi ser på de mer langsiktige trendene, er det siste 10-året likevel det 4. beste siden år 1900 (figur 7). Når det gjelder fangst av sjørørret, er det mindre årlige variasjoner i denne (figur 8). Årets fangst er den 3. høyeste siden 2001.

Figur 6. Årlige registrerte fangster av laks i Numedalslågen i perioden 1900-2009.

Figur 7. Gjennomsnittlig årlige registrerte fangst av laks i Numedalslågen pr tiår siden år 1900 fram til og med år 2009.

Figur 8. Årlig fangst av sjøørret i Numedalslågen i perioden 2001-2009 regnet både i antall og vekt (kg).

Hvorfor lave fangster?

De siste års registreringer av mengden lakseyngel i elva viser høye tall¹. Det er altså ikke her årsaken til de dårlige fangstene ligger. Problemet ligger i sjøen. De aller fleste villaksbestandene i Norge befinner seg i en bølgedal. Det er generelt lite smålaks i fangstene og smålaksen er svært liten og tynn. På 1980-tallet utgjorde smålaks (under 3 kg) i Lågen 50% av fangstene regnet etter antall mens de i år utgjorde kun 22 %. I tillegg viser skjellprøver at en del av smålakssegmentet nå utgjøres av fisk som har vært 2 år i sjøen slik at andelen vi normalt regner som smålaks (ensjøvinterlaks) reelt er enda lavere. Normal skulle 2-sjøvinterlaksen ha veid 4-6 kilo. Det synes altså som det er mattilgangen i sjøen som er problemet. Forskerne finner da også svært lite tilgjengelige næringsemner (plankton og småfisk) for den minste laksen i oppvekstområdene i Norskehavet. Dette skyldes dels overfiske av disse fiskebestandene og dels at bestandene av sild er rekordstore. Silda konkurrerer med smålaksen om maten. Når laksen først når den størrelsen at den selv kan begynne å spise sild, vokser den raskt. Det forklarer den høye andelen storlaks i årets fangster og storlaks i god kondisjon. Andelen laks over 7 kilo var i år 20%, mens den på 1980-tallet for eksempel lå på rundt 10%. Årsakene til de rekordhøye fangstene av laks på 1980-tallet både i Lågen og andre elver kan forklares ved at sildebestanden da var helt nedfisket. Havforskerne har tro på at naturlige endringer vil føre til at laksens mattilgang vil bedres på mellomlang sikt. I mens må vi være påpasselige og tilpasse fangsttrykket slik at vi fortsatt kan produsere maksimalt antall lakseunger i Lågen.

Gytebestandsmål og nye fiskeforskrifter

For å utnytte Lågens produksjonskapasitet for laks maksimalt, er det viktig at det er tilbake nok hunnfisk etter endt fiskesesong, d.v.s. at gytebestandsmålet nås. Norsk institutt for naturforvaltning har utarbeidet et første generasjons gytebestandsmål for Numedalslågen. De har tatt utgangspunkt i

¹ Dette på tross av at det etter NINAs gytemålsberegning ikke har vært nok hunnfisk tilbake i elva de siste årene. Disse beregningene er imidlertid beheftet med stor grad av unøyaktighet.

hele vanddekt areal innenfor anadrom strekning og funnet at det bør være tilbake 12.296 kg hunner etter endt sesong. Etter NINAs beregningsmodell er det i år 8985 kg hunnfisk tilbake i elva. Det betyr i tilfelle at det mangler 3,3 tonn (ca 25 %) hunnfisk for at gytebestandsmålet skal innfris. Vi mener imidlertid at NINAs beregninger er svært unøyaktige. Vi har derfor beregnet det vi mener er et mer realistisk gytebestandsmål for Numedalslågen ut fra det vi vet om produktive arealer. Med utgangspunkt i denne beregningsmodellen, blir gytebestandsmålet i år akkurat innfridd (128 %). Uansett representerer dette en unødvendig liten sikkerhetsmargin. Siden prognosene for sjøoverlevelse ikke er noe bedre for de nærmeste årene, vil styret i forvaltningslaget derfor å gå inn for reduksjon i fisketid i fiskeforskriften som skal fastsettes for de fem neste årene. I utgangspunktet vil det bli foreslått en reduksjon tilsvarende 10 % fangstreduksjon. Hvis prognosene etter en årlig midtsesongsevaluering viser at gytebestandsmålet likevel ikke nås, vil fisket måtte innskrenkes ytterligere innen den enkelte sesong.